

DE L'ENSENYAMENT A LA COMUNITAT DE MADRID, O DE COM ES PRIVATITZA L'ESCOLA PÚBLICA*

Carlos Sanz,
membre del Secretariat de l'STEM

Des que l'any 2003, Esperanza Aguirre (PP) assolís el govern de la Comunitat de Madrid, un dels seus principals objectius ha estat reduir la mida de l'ensenyament públic i augmentar el de la privada. Eufemísticament es deia que es tractava d'equilibrar les xarxes pública i concertada. Així ho expressava, sense manies, Luis Peral, anterior conseller d'Educació: "Jo ocup aquest càrrec per a equilibrar les xarxes". Estàvem assistint a l'inici de la privatització planificada i inexorable del sistema educatiu madrileny.

Ara ens arrabassam els cabells, perquè la Conselleria d'Educació no respecta els acords signats en anys passats i enyoram aquella etapa (per cert, en temps de bonança econòmica) en què se signaven acords i aconseguíem esgarrapar algunes millores. El que era pervers en aquella etapa és que es varen cedir (millor, es varen regalar) més de 50 parcel·les als nous barris i localitats del cinturó de Madrid a particulars i empreses per a construir centres d'ensenyament, que naixien ja concertats. En molts casos, aquestes persones o empreses no tenien res a veure amb el món de l'educació: posem com a exemple el Grup Arturo, l'activitat principal del qual ha estat tradicionalment l'hostaleria (Arturo Fernández, el seu amo, és president de la CEPIME de Madrid i vicepresident de la CEOE.).

"La patronal i els sindicats subcontracten gran part d'aquesta formació a empreses privades..."

Amb una subtil maniobra, Esperanza Aguirre va comprar la pau social, imprescindible per anar privatitzant el sistema a la callada. Als més de 50 nous col·legis privats concertats, cal afegir-hi una altra ocurrent maniobra duta a terme amb la xarxa d'escoles infantils, procedents de l'extinta Diputació de Madrid. Ara es refereixen a ella com la xarxa pública d'escoles infantils, tant l'Administració com una part dels qui les regenten i hi treballen. Però no és així. Aquesta és una xarxa privatitzada, perquè és de titularitat pública, però de gestió privada. Cada any surt a concurs la gestió d'aquestes escoles i la Conselleria l'adjudica normalment a qui ofereix el preu més baix.

L'Administració anomena això com a gestió indirecta. La conseqüència per als treballadors i treballadores del sector és evident: els qui treballen en les escasses escoles que encara són de titularitat i gestió pública cobren uns 1.200 euros al mes, mentre que els de la gestió indirecta, en cobren 800.

L'educació es converteix així en un negoci en mans del capital, que vol assegurar avantatjosos guanys, colonitzant els serveis públics bàsics per al ciutadà, amb la total col·laboració d'uns polítics neoliberals que, a falta d'idees, es limiten a pujar impostos i destruir els èxits del relatiu benestar aconseguit en les últimes dècades.

Avui, a la Comunitat de Madrid, està concertat més del 75% de l'ensenyament obligatori, més del 50% de l'educació infantil, el 50% de la formació professional reglada i el 20% dels batxillerats que s'imparteixen en centres de titularitat privada. La pràctica totalitat de formació ocupacional està en mans de la patronal, els sindicats majoritaris i les administracions públiques municipals i autonòmiques. La patronal i els sindicats subcontracten gran part d'aquesta formació a empreses privades, mentre que les administracions ho desvien també en gran part a mans privades, mitjançant fundacions o patronats.

En l'educació d'adults, el panorama no és molt millor: les

ONG es van apoderant del sector i, quan no són elles, els ajuntaments s'encarreguen de desregularitzar les condicions de treball dels professors que treballen en els centres d'adults. L'educació especial privada, amb el procés d'integració de les persones amb minusvalidesa, ha patit un creixement espectacular; l'estancament quan no ha estat la reducció del nombre de centres d'atenció específica ha impel·lit molts pares a la creació de centres específics que no només reben fons de la Conselleria d'Educació, sinó també de la d'Afers Socials.

Tot queda arrodonit amb les activitats complementàries i de reforç. Excepte rares excepcions, totes són realitzades per empreses privades, ja siguin ONG o empreses creades per les associacions de pares. Arribarà algun dia en què centres públics d'ensenyament reglat seran gestionats per empreses privades?

Arriben les retallades

Un cop duta a terme la suculent privatització del sistema educatiu madrileny, quan la construcció s'ha interromput bruscament i ja no hi ha parcel·les que cedir a futurs centres privats, s'acullen a la crisi com l'excusa perfecta per a tornar enrere aquells acords. Algunes de les conseqüències més cridaneres han estat una dràstica reducció d'alliberats sindicals, l'eliminació de la totalitat de la gratificació per jubilació LOE que aportava la Comunitat (uns 12.000 euros, o dos milions de pessetes) i la publicació de les instruccions per al curs 2011-2012. Aquestes instruccions preveuen l'increment de 2 hores lectives per al professorat

de Secundària, cosa que comporta la disminució d'hores complementàries, major nombre d'alumnes i grups per professor, menys hores de preparació de classes, pràctiques de laboratori i taller, menys atenció individualitzada... D'aquesta manera, la necessitat de professorat és menor, de manera que 3.200 interins (molts d'ells amb més de 15 anys dedicats a la docència) es quedaran sense feina. A això, cal sumar els 2.500 interins menys que no varen ser contractats en el curs 2010-2011.

"...111 milions d'euros per a publicitat, que Esperanza Aguirre utilitza per al seu exalçament..."

Així les coses, a la Comunitat de Madrid s'inicia un procés de mobilitzacions, amb el suport de CCOO, ANPE, CSIF, UGT i STEM, que es materialitza en 9 dies d'aturades entre el 20 de setembre i el 29 de novembre. El conflicte té una difícil sortida, la Conselleria d'Educació s'ha tancat en banda i es nega a negociar o a parlar amb els sindicats. Esperanza Aguirre diu que aquesta és una vaga política i segurament per a ella ho és, perquè pretén portar a l'extrem els seus postulats neoliberals, provocant la privatització dels serveis públics que són bàsics per a tots els ciutadans: l'educació i la sanitat.

Segons la Conselleria, l'objectiu és estalviar uns 80 milions d'euros. És clar que, alhora, aprova unes desgravacions per a

les famílies que portin els seus fills a l'escola privada i concertada que suposaran una minva d'ingressos per a les arque autonòmiques d'una quantitat similar. El que es fa és transvasar recursos de l'ensenyament públic al privat. En cap moment se'ls va ocórrer eliminar la partida de 111 milions d'euros per a publicitat, que Esperanza Aguirre utilitza per al seu exalçament, o la ingent i ignota partida destinada a les emissores de televisió i ràdio de la Comunitat (Telemadrid, La Otra i Onda Madrid...) que són un exponent barroer d'informació

domesticada i al servei d'un partit polític, o del núvol d'assessors que envolten els polítics que ens governen...

De les retallades tampoc no s'ha salvat l'oferta pública d'ocupació; s'havien compromès a treure 2.200 places per a primària el 2011 i només n'han tretes 489. A més, s'ha endarrerit l'execució i en lloc d'haver-se fet durant els mesos d'estiu, es desenvoluparà al llarg del curs 2011-2012, cosa que suposa endarrerir-la un any. El futur pot ser encara pitjor si es duen a terme les recomanacions de la FAES (el "laboratori" d'idees del PP) de suprimir l'oferta pública d'ocupació en els pròxims quatre anys.

El govern de la Comunitat de Madrid persegueix la implantació del baix cost en l'ensenyament públic, encara que això comporti convertir en precària la professió docent: empitjorament de les seves condicions laborals i menys poder adquisitiu. Essent Madrid una de les comunitats autònomes més riques, la inversió en educació -lluny d'acostar-se al 7% del PIB- se situa en el 2,88%, no arribant tan sols a la mitjana estatal que és del 5,03%.

Dignificació de la professió docent

La Conselleria d'Educació va publicar una llei d'autoritat del professor, amb l'objectiu -segons deien- de "reforçar l'autoritat de mestres i professors", reconeixent-li "la condició d'autoritat pública" i amb la pretensió de "fomentar la consideració i el reconeixement públic que correspon als docents d'acord amb la seva important tasca". Una bonica declaració

d'intencions que poc tindria a veure amb les posteriors afirmacions d'Esperanza Aguirre que -tot fent gala d'ignorància- assegurava que els professors només treballen 20 hores a la setmana. Després les va corregir, però el mal ja estava fet. Els mitjans de comunicació (molts d'ells convertits en permanents portaveus de la dreta) ho van difondre als quatre vents i el dany va quedar en la retina i l'oïda de la societat.

"El govern de la Comunitat de Madrid ha de reconsiderar la seva política de retallades en educació i donar suport decididament a l'escola pública..."

La professió docent no ha estat ben tractada en el nostre país: hi va haver persecucions, represàlies i altres coses pitjors, a més d'un tracte econòmic tan precari que "passar més gana que un mestre d'escola" es va convertir en una dita popular. Des de la no tan llunyana instauració de la democràcia, hem fet un llarg i de vegades dur camí per aconseguir unes condicions laborals i retributives acceptables. Avui, aquests èxits han perdut solidesa i s'assemblen a un castell de cartes que pot caure en qualsevol moment, de la mà de les polítiques neoliberals que els governs s'entesten a posar en marxa. Potser estem condemnats, com el mític Sísif, a empènyer la roca fins al cim de la muntanya, des d'on ens la tornaran a empènyer perquè caigui a la vall i tornem-hi.

Tampoc no han rebut millor tracte els representants del professorat, sindicalistes que compleixen una tasca constitucional (article 7) i que han estat titllats de ganduls, desertors de l'aula i altres perles. Fins on i fins quan es prolongarà aquest disbarat? És que aquests polítics que ens maltracten i ens vexen no són també "alliberats" que cobren els seus salaris de l'erari públic i que, en algun cas, no poden "desertar" de la seva professió perquè senzillament no en tenen?

És temps d'introduir una mica de seny i de sentit comú en tot això. Esperanza Aguirre i el seu govern han de deixar de jugar amb l'educació, obrir una nova etapa de diàleg i arribar a un acord sòlid en el temps que ens permeti dedicar tots els nostres esforços a millorar l'educació. Qui governa té la responsabilitat d'afavorir la formació de les generacions que avui són a les aules. El dia de demà els ho demandaran i els retrauran la seva miopia política i el seu egoisme partidari. Que tinguin la voluntat d'intentar-ho és un dubte més que raonable.

El govern de la Comunitat de Madrid ha de reconsiderar la seva política de retallades en educació i donar suport decididament a l'escola pública, que és la que acull tots els ciutadans sense distinció i sense tancar la porta als més necessitats ni als que tenen menys recursos econòmics. L'educació no pot ser un negoci i per això seguirem lluitant per una escola pública de qualitat, gratuïta i laica, per una escola pública de tots i de totes i per a tothom.

*Aquest text s'ha traduït del castellà. □